

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem sementišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Katoliško tiskovno društvo v Mariboru ohhaja v četrtek, dne 30. julija meseca t. l. ob 10. uri predpoldne v sobani „Slovanske čitalnice“ v Mariboru svoj občni zbor.

Na dnevnem redu bode:

1. sklepanje gledé lastne tiskarne,
2. volitev društvenega odbora in
3. razni predlogi.

Ker je dnevni red velike važnosti ne samo za tiskovno društvo, ampak tudi za ves slovenski narod na Malem Štajerju, zato vse p. n. ude uljudno vabimo, da se gotovo vdeležijo tega zbora.

V Mariboru, dne 15. meseca julija 1885.

Odbor kat. tisk. društva.

Kedaj bo prav za vse?

Kjer ni reda, tam ni mira in prav zato tudi ni sreče. Mir je namreč podlaga vsaki sreči, naj že nosi potlej katero koli ime. Čisto posebej pa velja to še za društvo in za-nj tem bolj, čem večje je. Največje društvo, tako, na katero se še jemlje, tako v velikem, le ozir, je država, pri nas avstrijsko cesarstvo. Brez reda še v njem le misli ni na kako srečo. Kar pa njo povzročuje ali vsaj pospešuje, to so postave. Se ve, da dobre. Ali na njih samih še ni zadosti, veliko pride na njih izpeljevanje. Če to ni dobro ali pa je celo slabo, zlovoljno, mir in z njim sreča se le ruši po cesarstvu; da se vpelje ali vsaj ohrani, na to še misli ni.

Nam gre samo za mir in tedaj tudi za srečo cesarstva. Kar tedaj koli kaj stori za eno ali drugo, za mir in srečo ljudstva, to pozdravimo vselej z največjim veseljem; ako pa že obstoji, tega se držimo z vso svojo močjo, naj velja, kar rado. In če še v celem kaj grajamo, to ni potlej reč, postava sama, za katero gre, ampak le način, kako se ona izpeljuje ali pa vpeljuje med ljudstvo.

Tu nam ni veliko mar, ali je postava ali so le uradi v tem kaj krivi. Pri postavi gre

nam vse na to, da se izpremeni, v čemer ni prava; pri uradih pa, da se držijo postave. To menimo, da ni kaljenje miru.

Kar se tiče dalje postav samih, nimamo mi oblasti pa tudi pravice ne, da katero izpremenimo. V tem izrečemo le svojo željo ali prepričanje, kedar nam na njih ni kaj po volji. Nje sklene ali že državni ali pa tudi deželski zbor, svitli cesar pa jih potrdi. Dokler še tedaj katera njih velja, izpolnimo jo mi sami in učimo izpolnjevati jo.

Vse kaj druga pa je, kedar gre za njih izpeljevanje. To leži v rokah c. kr. uradov ali tudi taci, ki stojé le na njih mestu, n. pr. v kakem zastopu okraja ali pa srenje. Le-te veže, kakor nas, postava; gledé njih nam gre toraj tudi bolj prosta beseda in te si ne damo vzeti. V tem leži naša moč pa tudi naša sveta dolžnost. Kdor nas v njej zavera, on greši zoper srečo ljudstva in toraj tudi zoper srečo cesarstva — zoper postav samo. Pravica je tedaj le na naši strani, če se obrne naše pero zoper nje, kedar koli nam ni na njih kaj po volji.

In nam se dozdeva, da nam v tem ni pero zlehka preostro, saj nam gre samo za postavo, za mir in srečo ljudstva. Za osebe, ki so v tem kaj krive, nam je deveta briga. Naj bi se pa bolj postave držale, potem bo za-nje in za nas dobro! Mi jim bomo zato še le hvalo vedeli, nikar pa, da bi jih zato kje kako še prijeli.

Ali v tem je ravno lahko naša in morebiti tudi onih uradov krivnja. Prime se jih kaj rado strankarstvo, t. j. ne toliko postave, kolikor svoje mnenje bi radi v ljudstvo vpeljali, to pa še pod krinko postave. Tega ne trpimo, ne moremo trpeti nikjer — tudi tam ne, kjer bi se sicer našim težnjam prileglo. Kar je postava, to naj ostane postava, dokler je taka. Kjer se tolmači postava strankam na ljubo, tam je vselej krivica. Zoper to smo in bomo, naj se nam tudi zameri. V tem ga ni, da nam zamaši usta. Cela stvar se na tak način le postri, in to brez potrebe, gotovo pa zoper našo voljo.

Naše cesarstvo ni postalo čez noč, pa tudi njegove postave ne. Prav bi pa tedaj nikakor ne bilo, ko bi jih hotel, kdor je že potlej koli, izpeljevati po mnenju strank, ki se čez den izpreminja. To ne prinese nikomur časti, pač pa postave trpé škodo in ljudstvo se bega.

Komur so tedaj svitli cesar položili izpeljevanje postav v roke, njemu je treba, da se ne drži v tem nobene stranke, ampak le postave; to pa bo potlej za vse prav. (?)

Najnovejša kuga pa nje vračilo.

Človek ima svoja dobra pa tudi slaba nagnjenja. Pri njem pride vse na to, katero teh prevaguje. Blizo tako je tudi s časi. Vsak ima dobre pa tudi slabe lastnosti; po teh jih razločujemo in govorimo o dobrih in slabih časih pa o duhu časa.

Na takem duhu časa je brez vprašanja nekaj resnice, kakor je to pri dobrih in slabih časih. Zgodovina nam je za to pritrjevalna priča. Devetnajsto stoletje ne dela v tem izjeme. Brez dobrih lastnosti ni, ali slabe, kolikor se zdaj kaže, so v odločilni večini. Nam propada in to se nam lahko verjame, da sitna dolžnost, na nje častitim bralcem včasih pokazati. Dnes in morebiti še katerokrat, pa ne govorimo sami iz sebe, ampak prinesemo o tem mnenje 33 najvišjih dušnih pastirjev našega cesarstva.

Bili so se v prestolnem in glavnem mestu našega cesarstva, na Dunaju, koncem meseca februarja zbrali in so čez duha naših časov svojo sodbo izrekli v skupnem pastirskem listu. Imamo ga pri rokah. Iz njega povzamemo za dnes njih mnenje o novinarstvu. Iz večine se jim zdi slabo, neka kužna bolezen, ki je sila nevarna. Pred njo svarijo tako-le:

Da se družbinsko krščanstvo raztrga, za to je najmočnejši pripomoček v rokah prostoizdarjev in njih pomočnikov den denešnji novinarstvo, posebno dnevno, t. j. slabi časopisi. Pač so že veliko krat posamezni škofje svoje vernike svarili pred pogubljivimi spisi. To svarilo smo dolžni ponoviti v enem duhu in kakor iz enih ust. Upamo, da se naše besede ne bodo poizgubile kakor glas upijočega v puščavi. Ko bi si pa vendar jih več raji zajemalo naukov za vero in za življenje iz ostrupljenih vodnjakov dnevnega novinarstva ter bi ne gasilo si žeje iz živih virov resnice; ko bi si raji jemali verski poduk iz časopisov, ki jih spisujejo judje in brezverci in ko bi jim brez pogoja verjeli, cerkveno učenstvo pa zametavali, pogubili bi sebe in svoje in bi poginili vsled slabih nasledkov, ki gredo za tacim krivim vedenjem.

Nič ne tajimo, da odseva v našem dnevnem novinarstvu in časništvu duh našega časa na tenko; kar se piše v njem, to je po večjem

odsev našega sveta, ki se je od Kristusa in od Boga odvrnil. Kakor se vrti duh časa, tako odjekuje novinarstvo. Novinarstvo piše, kar rad svet bere, in človek rad bere, kar se prilega njegovim lastnim mislim in željam. Če izvzememo dobre spise v knjigah in časopisih, katerih je še vse premalo, naša književnost vero v obče le razdera. Človeško srce odvrča nalašč od vsega, kar je višje in čeznaravno, ter ga tišči na zemljo. Enako pogubno dela časopisje v nravnostnih rečeh po knjižurah in knjigah. Samomor, dvoboj, prešestovanje in vsake vrste zločinstva se opisujejo, kakor bi bila dovoljena, če se že ne preslavlja celo za čednosti; in to po gostem v silno vabljivi, mamljivi obliki — strup v zlati kupi. In kdo prešteje žrtve, ki se dajo den na den v žrelo molohu spačenega novinarstva; kdo sešteje nedolžne, ki so se popolnem okužili po slabih spisih ter so zavrgli vso sramožljivost; kdo šteje nadepolne mlade može, ki so bili prej vneti katoličani, pa so brali pogubne časopise in tako stopili v vrste verskih sovražnikov!

Ne motite se, preljubi, v tem, kar se tiče nevarnosti, katero vam pripravlja zanikerno novinarstvo! Kdor bere kužljivost, okuži se ter nasrka si nehoté nalezljivega strupa, ki se skriva v knjigi ali časopisu. „Kdor se dotakne smole, osmoli se in kdor se peča s prevzetnežem, navzame se prevzetnosti“. (Ekli. 13, 1.) Ako je zapovedano pod grehom, ogibati se tega, kar je veri in čednosti nevarno, pa je tedaj tudi grešno, brati ali tiskati liste, v katerih tiči taka nevarnost. Tedaj pa je tudi nerazumljivo, kako da celo dobri katoličani čitajo take časopise in časnike, pa jih tako še povrh tudi s svojim denarjem podpirajo.

Kako bi to moglo dovoljeno biti, da bi se podpiralo razširjevanje hudobnih reči in kdo se more pred Bogom zagovarjati, da je z denarji plačeval časnikarje za to, da so zasramovali in zabavljali zoper vse, kar je svetega! Sv. cerkev napada to novinarstvo najhujše in ti daješ davek in pomoč sovražniku proti svoji sv. materi, proti njej, ki te edino pelje v tvojo večno srečo!

Nikar tedaj da bi podpirali slabo novinarstvo, poprimite se raji dobrega časništva! Pravi se po pravici, da ima dobro novinarstvo sedanji čas veliko nalogo. Ti, ki posvetijo svoje moči s čistim namenom, iz ljubezni do resnice in vere, z navdušenjem za višje namene dobrega novinarstva, ti so v nekem pomenu misijonarji t. j. oznanjevalci resnice, branilci vere in cerkve, pospeševalci najvišjih koristi človeštva.

Njih naloga je lepa in velika; zakaj le dobro novinarstvo, ki stoji na krščanskih tleh, more biti v naših dneh trden jez zoper navale sedanjega duha, varni jez proti laži in prevratnim naukom. Le-to ima namen, spraviti na

svitlo prave potrebe ljudstva in odločno vplivati na javno mnenje. Uzrokov je tedaj dovolj, da se poprimete živo katoliškega novinarstva in ga podpirate na vse strani, vsak po svoji moči.

To so pač jasne besede višjih dušnih pastirjev. Da ni v njih nič pregnano, le še, kolikor je to biti smelo, vse rahlo rečeno, to kaže beseda sama pa tudi visoko mesto, s katerega nam ta glas doni. Mora pač torej velika nevarnost biti, ki tiči v slabem novinarstvu. Koliko pa je potlej na drugi strani potreba katoliškega novinarstva in koliko naša dolžnost, podpirati ga z gmotnim pa tudi z dušnim premoženjem, tega pač zdaj ne more nihče več prezreti. Najvišji dušni pastirji so govorili, mi pa delajmo po njih nauku! (?)

Gospodarske stvari.

Kako muhe v hlevih pregnati.

Muhe so velika nadloga za človeka in živino. Najbolje se pa da ti nadlogi v okom priti, ako se muham pogoji njihovega življenja kolikor toliko vzamejo. Ti pogoji so pa prvič vse stvari, ki muham služijo v hrano.

Pogosto se vidijo po dvoriščih raztreseni ostanki jedi, kosci sadja, človečji in živalski izločki in na mnogih krajih narejajo pomije cele mlakuže, ki so muham prav priljubljene. Bodi si tudi, da muhe v hlevih samih ne najdejo mnogo hrane, vendar se trumoma po hlevih nabirajo, če se morejo v bližnjavi do dobrega napasti. Tukaj nahajajo toploto, in če se jim med prebavljanjem sla po požirku tople krvi obudi, tudi ti lahko vstrežajo. Toraj je snaga okoli hlevov na dvorišču in v hlevu naša prva naročba. Drugič je imeniten pogoj mušjemu vselemu življenju svitloba. Treba je toraj to nekoliko zmanjšati. Temote muhe ne ljubijo. Ravno tako neprijetna je muham premenjava zraka. Poslednja dva pogoja se lahko dosežeta s tem, da se o toplejšem letnem času hlevna okna izvzamejo in ljuknje s tankimi mrežami zamrežijo.

Muham je kakor pravemu mrčesu v nesnagi in zaduhli toploti najbolje. Ako se jim ti pogoji bivanja odtegnejo, bodo kmalu pobrale muhe šila in kopita. Tudi po človeških stanovanjih se največ muh nahajajo v nesnažnih, toplih kuhinjah revnejših ljudi, med tem ko se ti nadležniki po dobro prezračenih, po zagrinjalih nekoliko zatemnelih prostorih ne najdejo v tolikih trumah. Dalje pomagajo tudi lastovke muhe v hlevih pokončevati. Toraj ne gre lastovk, če hočejo v hlevih gnjezditi, iz njih pregnati, ampak jih še vabiti v hleve. Naj se toraj lastovkam na primernih mestih v hlevu pribijejo priležne deskice, na katerih si potem te ljubke pevke gnjezdica pozidati morejo. Take deskice tudi zabranjujejo, da trebušni izločki

mladičev ne padajo v jasli ali pa na živino samo.
„P. L.“

Krta pregnati pa ne ubiti.

Krt je za polje in gozd, za vrt in travnik zelo koristna živalica. Vendar pa so njegove krtine včasih zelo nadležne in naravnost škodljive, n. pr. na vrtu po raznih gredah. Brž ko je toraj krt v kaki gredi krtino naroval, se ta poravna in v ljuknjo v petroleju ali pa tudi v premogovem katranu namočena capica potakne. Močni duh petroleja ali katrana krta brž prežene in na tem mestu ne bode več krtin naroval. Ako se pa od tega mesta kam drugam v vrtu umakne, se tam ravno tako ravna in v malih dneh bode nadležni rovar vrt zapustil. S tem priprostim, pa lahkim sredstvom se toraj krt odtod odvraca, kjer bi mogel škodovati in vendar za nadaljnje službovanje pri življenju ohrani.

Bilo bi toraj nasvetovati, krta tudi iz drugih prostorov, na katerih postane nadležen na tak način odvracati, nikakor pa ga loviti in pobijati.
„P. L.“

Kako mlade golobe pitati.

Mladi golobi, brž ko so tri tedne stari, in že perje dobivati začno, se posade v jerbašček, od katerega se svitloba odvraca, do katerega pa more zrak. Tu se trikrat na den od pet do pet ur z kuhano mlačno toplo turščico pitajo. Odpre se jim kljun in zaporedoma 30—40 zrn v žrelo potisne. S takim ravnanjem so živalice v 10—12 dneh opitane in meso je tako mehko in okusno, da si kaj boljšega misliti ne moreš.
„P. L.“

Sejmovi. 26. julija: v Framu, Teharjih, pri sv. Križu; 30. julija: pri sv. Martinu pri Vurbergu, v gornji Kostrivnici; 31. julija: v Dolu, Konjicah, Zagorju; 1. avgusta: v Gornjicah, Prepolah; 2. avg. pri sv. Lenartu v Slov. gor., v Schwanbergu.

Dopisi.

Iz Maribora. (Poročilo dijaškega semenišča.) V začetku preteklega šolskega leta bili so v dijaškem semenišču Maksimiljanum-Viktorinum vsi prostori napolnjeni, vendar v teku leta so smrt (1), slabo nepredovanje v I. polletju (4), nepovoljno zadržanje (2), bolezen (1), prostovoljni izstop (1) in dokončane študije (6) izpraznili 15 prostorov, ki bodo se v bodočem šolskem letu z novimi dijaki napolnili. V ta namen naj dotični dijaki svoje prošnje na visokočastiti kn. šk. ordinarijat pri svojih župnijskih uradih vsaj do 10. avgusta vložijo ter pridenejo zadnji dve spričevali, krstni in ubožni list, in očetovo izjavo, koliko

da bi zamogli na leto doplačevati. Pred vsem pa se opomni, da tisti dijaki, ki nimajo namena v duhovski stan stopiti ali niso telesno in duševno popolnoma zdravi, naj ne prosijo za sprejem v semenišče, kajti edini namen dijaškega semenišča je ta, da bi se ondi sposobni in pridni dijaki laglje, kakor med hrupnim svetom, na duhovski stan pripravljali, in le zavoljo tega so duhovniki potrebni denar zložili, da se revnim dijakom ta namen doseči pomaga.

Glavni pogoji za v sprejem v semenišče, ki so obširniše navedeni v okrožnici kn. šk. konistorija od 17. julija 1878, so tedaj:

1. Poklic za duhovski stan pri vseh brez izjeme, naj se vsprejmejo zastonj ali proti določenemu plačilu.

2. Spodobno zadržanje in povoljno napredovanje v študijah.

3. Zdravje duševno in telesno.

4. Povoljno dokončanje vsaj 1. latinske šole.

Vsak na novo vsprejeti semeniščan mora s seboj prinesiti 2 para posteljnih prtov, 2 obrisači in 2 majhna namizna prtica; za obleko in šolske potrebe morajo stariši ali sorodniki skrbeti, drugo pa vse najde in dobi v semenišču.

Razume se, da gledé obljubljenega doplačila in drugih dolžnosti morajo biti ravno tako stariši kakor dijaki točni in natančni.

Gledé starosti je omeniti, da imajo tisti dijaki, ki v 20. letu vsaj v sedmo šolo pridejo, prednost pred bolj starimi, ker bi slednji vtegnili biti k vojakom poklicani ali vsaj ne bi imeli pravice po § 25. vojaške postave do stalnega dopusta, ko bi pred sedmo šolo bili za vojake potrjeni.

To naj blagovoljno na znanje vzamejo stariši in prošnjiki, ki nameravajo za izpraznjene prostore v dijaškem semenišču prositi.

V preteklem šolskem letu so vsi semeniščani šole dovoljno dovršili, šest celo z odliko, med njimi eden tudi zrelostno skšnjo. Vseh šest osmošolcev je naznanilo, da bodo stopili v tukajšnjo kn. šk. bogoslovnico.

Iz Breškega okraja. Kakor je že znano častitim bralcem cenjenega „Sl. Gospodarja“, so si mnogo prizadjali nekateri gospodje iz Brežic ob času volitve za državni zbor, pa na kmetih jim je spodletelo. Na vso žalost so si na 29. rožnika, najeli nemške pevce iz Celja, da bi še ti vedeli, kakšni da so nekateri kmetje tukaj blizu Brežic. Pripeljali so se pevci s posebnim vlakom ob poldeseti uri dopoldne; mesto je bilo okinčano in zgodaj so nekateri okoli letali, kakor da bi besni bili, posebno sta si mnogo prizadevala župan, lani srečno umrli poslanec in naš skrbni Zehner pa neka brhka vdova. G. župan pozdravi došle goste, katerih je bilo

vsake baže, še celo z raztrganimi čizmami in z dolgimi nosi, tako da jih je bilo groza gledati. Da je praznik bil sv. apostolov Petra in Pavla, to jih ni nič brigalo; da bi šli v cerkev, to jim še na misel ni prišlo, še celo kmečkim ljudem ne, saj so rajši poslušali pridigo in govore g. Sorčiča iz Kapel, ker je tako lepo častito duhovščino črnil, češ da oni ljudstvo motijo, da nočejo liberalcev voliti. — Potem pa je g. Pečnik iz Bizelskega ravno tako otrobe vezal. Zatem se še oglasi neki Janez Požar iz Kapel, ta je pa še najlepše pokazal svojo nemščino, katero je že davno pozabil, in se je hvalil, kako da so oni trdno stali za liberalce. — Temu in vsem kmetom bi bilo svetovati ob nedeljah in praznikih v cerkev iti, potem doma kaj lepega brati in se za prihodnji teden izpočiti, ne pa v nedeljah brez božje službe po krčmah posedavati in ob delavnikih pa počivati. Ni čuda, da grejo posestniki na kant, in da zemlja preobilo trnja in osata rodi. Bili so tudi nekateri mladi učitelji navzoči, še celo iz okolice, eden še na pol zrel je bil tudi poleg ter je še do drugega dne poleg ostal; za cerkev je takim gospodom prevroče, za take norčije pa ne. Bolj ko se slabi časi približujejo, bolj ljudje Boga žalijo in pohujšanje dajejo. Oh, da bi vendar enkrat ljudje spoznali Boga in njemu posvečene svete dni!

Iz Vuhreda. (Tat.) V nedeljo 12. t. m. je nek snažno oblečen mlad človek prišel v Vuženiški farovž, ko sta čč. gg. pri obedu bila. Tiho zleze po stopnicah v prvo nadstropje, kjer si pazno ogleduje vsake duri. Po naključni ga zapazi hišna, katero prav prijazno pozdravi in vpraša: „Kje so pa gospodje?“ „Pri obedu“, je odgovorila in ga sprejme do obednice. Stopivši v hišo se nizko priklone in prijazno vpraša: „Ali ni neka gospodična prinesla zlate prsne igle?“ „Dosedaj ni še“, mu reče č. g. nadžupnik. „Entschuldigen Euer Hochwürden diese ungalante Störung“, reče nepovabljen gost ter se farizejsko odpravi, ne iz farovža, ampak po stopnicah v prvo nadstropje, kjer je prej ključ zagledal. Tiho ga vzame, odpre duri, smukne v sobo, zapazi na mizi škrinjico z denarjem, pograbi čez 550 fl. in na drugem mestu zagleda tolarje, katerih je 6 v žep vtaknil, ter pobriše iz farovža, hitro jo maha mimo Mute v Marenberg, kjer si najme voz, in se urno pelja v Vuhred, Ribnico in v Brezje. Po obedu zapazi g. nadžupnik velik nered v hiši in škodo storjeno. Naglo brzojavi v Marenberg, Vuhred in v Ribnico, žandarji se koj spravijo tička loviti. Nek fant Vuženiški, ki je videl ovega človeka iz farovža priti, je spremljal žandarja v Marenberg in od tod v Brezje, kamor se pripelja „nobel“ tat, ki hoče dalje pobrisati. Fant reče žandarju: „Gospod! tam je.“ „Im Namen des Gesetzes“, pozdravi žandar vjetega tička in ga vklene. Debelo gleda ta, in se začne

opravičevati, pa zastonj. Preiskan je bil, našli so se denarji razun nekaterih desetakov, pa tudi tolarji vsi, ki so bili najboljši dokaz tatvine. Vjeti in zvezan tiček je moral peš v Marenberg, kjer sedaj v kletki sedi in čaka na rešenje. Kdo in odkod je bil, ni prav povedal. Enkrat je rekel, da je tourist iz Presburga, drugokrat pa, da je iz Antwerpen-a; jezik razodeva, da je rodom Nemec, lačen slovenskih denarjev.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Presvitli cesar podali se bodo dne 8. avgusta v Inomost k slavnosti strelskega društva. — C. kr. namestništvo v Gradcu razpustilo je tamošnje „nemško društvo“, ker je ravvalo proti pravilom. — V Trebiču na Moravskem bil je pretekli teden veliki upor med delalci. Zaprli so namreč dva socialista; zvečer pa se je zbralo nad 2000 delalcev, kateri so hoteli zaprta oprostiti. Povod temu uporu sta bila strojarski učenec Chlumsky in njegov tovariš Horak, katera sta med delalce razdelila anarhistične spise in tako sejala nezadovoljnost med nje; fantalina sta že zaprta. — 19. t. m. prišlo je 1500 Čehov v Pešto ogledat si razstavo; sprejeti so bili slovesno. — V Toplicah na Českem napravil je nemški „šulverein“ koncert ter prosil za vojaško godbo. C. kr. komanda dotičnega polka pa je sodelovanje godbe prepovedala. — Državno pravdnštvo v Zloczowu na Gališkem začelo je proti vsem uradnikom tamošnjega okrajnega glavarstva preiskavo zaradi zlorabe uradne oblasti pri volitvah. — V Zagrebu se bodo v kratkem vršile dopolnilne volitve v mestni zastop; kot vladni kandidat za mesto župana se imenuje poslanec Crnkovič, od opozicije Arnold in od Starčevićancev Folnegovič.

Vnanje države. Bodoči konzistorij v Rimu bode 27. julija. — Nemški cesar odpeljal se je včeraj v Gastein. — Nekateri listi razglašajo vest, da se bota avstrijski in ruski cesar meseca septembra sešla v Reichsstadtu, drugi pa trdijo, da bode shod na gradu v Zakopih. — Kolera na Španskem se še vedno širi; pretekli teden je zbolelo 7607 pomrlo pa 3326 oseb; kolera se je tudi že prikazala v Soriji, Salamanki, Badajezu in Cuenci. Na Portugalskem nastala je nova kuga, katera je veliko groznejša od kolere in vmori ljudi v nekaterih minotah; najhujše razsaja v provinciji Oliveira Fradesco. — Govorilo in pisalo se je, da so razmere med Rusijo in Angleško zaradi afganskega prašanja zopet bolj napete; časniki so namreč poročali, da so Rusi dalje prodrli proti Zulfikarju; v resnici pa Rusija svojih čet ni zdatno pomnožila, ni prodrla proti Zulfikarju in tudi ne bo nič storila, kar bi bilo v na-

sprotji z obstoječimi razpravami. — V Mantui so skorej vsak den grozni požari, kateri so pouzročeni od anarhistov; ljudstvo je jako prestrašeno. — Mahdi še ni umrl, temveč je na potu skoz Libiško puščavo proti mestu Siutu v Egipetu.

Za poduk in kratek čas.

Župnija sv. Lovrenca na Dravskem polji.

(Konec.)

7. Učilnica. Kakor marsikde drugod, bila je tudi pri sv. Lovrencu prva učilnica v farovžu; prvi učitelji so bili gospodje kaplani, in njihovi pomočniki cerkveniki ali organisti. Prava šola se je pri sv. Lovrencu še le ustanovila vsled ukaza cesarja Jožefa II., ki je l. 1784. zapovedal, da se mora povsod ljudska šola ustanoviti, kder je v okrogu pol ure okoli 100 za šolo godnih otrok. Prvi učitelj je postal takratni organist Ivan Keržner. Za njim je sledilo že šest učiteljev do gosp. Andreja Vrablja, ki zdaj to službo opravlja. Pod njim so po posebnem prizadevanji predsednika krajnega šolskega sveta g. Jakoba Juriča postavili novo šolsko poslopje ter enorazredno šolo spremenili v dvorazredno.

V novem šolskem poslopju se je začelo podučevati 15. oktobra 1879.

L. 1884. je dobila šola še lep šolski vrt. Vseh za šolo sposobnih otrok je 214, in sicer 109 fantov in 105 deklic.

Kot v dokaz, kaj da je Lovrenčka šola vredna, navedeni so v naši knjigi odličnejši rojaki Lovrenčki; med temi 16 gospodov duhovskega stana, od katerih jih še 6 živi, 9 gospodov posvetnega stana in 18 redovnic ali nun. Tudi tem odličnjakom so pridjani kratki podatki o njihovem življenji in delovanji.

8. Važnejši dogodki. Kar je o važnejših dogodkih omeniti, so večidel velike nesreče, uime, bolezni, slabe letine in sovražni napadi. Razumi se, da razun nesreč po ognju so druge nesreče navadno celi okraj zadele in ne samo Lovrenčke fare.

Izmed bolezni je omeniti pred vsemi človeško kugo ali pomor, ki je l. 1682. tod mnogo žrtev pobrala ter so Lovrenčani postavili altar sv. Barbare, kot posebne varhinje zoper kugo.

Živinska kuga je jako hudo razsajala l. 1774. Župečani so se zaobljubili na sv. Gore, kamor so darovali zaobljubno podobo in od potlej vsako leto na božjo pot hodili.

Slabe letine, ki so povzročile lakoto in draginjo so zlasti v prejšnjih časih večkrat nastopile.

Požarov je bilo v župniji sv. Lovrenca največ v zadnjih 30 letih; po vseh vaseh je bil

večkrat ogenj, tako da so v nekaterih vaseh skoro vsa poslopja na novo postavljena.

Od sovražnih navalov sta obširneje opisana dva napada krvoločnih Turkov, ki so najhujše l. 1475. in 1493, po župniji sv. Lovrenca pustošili in ropali.

Francozi so tudi dvakrat ta kraj obiskali; prvokrat 1805 in pozneje 1809. Dasiravno Francozi niso tako divje se obnašali, kakor Turki, vendar le v naših krajih niso bili ljubljeni gostje, in ljudje so povsod radostno za njimi gledali, ko so bili odhajali.

* * *

To je, kakor že omenjeno, le obče zanimljiv posnetek iz knjige č. g. Matija Slekoveca, v kateri pa še je mnogo drugih reči najti, katere bodo le Lovrenčane in njihove bližnje sosede bolj zanimale; zato smo jih mi tukaj čisto prezrli. Tako bode postavim gotovo marsikaterega Lovrenčana zanimal natančni popis njihovih posestev, obširni izpisek iz starejših matičnih knjig, imena vseh starost, mož in žen, ki so 90 ali več let doživeli, statistični pregled vseh rojenih, umrlih in poročenih v Lovrenški župniji od leta 1680 do novega leta 1885.

Z veliko marljivostjo in natančnostjo je sestavljena tudi zgodovina vile Lamberg in Schneeweissa v Apačah z rodopisom lastnikov Schneeweissa. Kot dodatek za sosede na Gori pa je pridjan sestavek: „Ptujška gora“, v katerem je razun zgodovinskih podatkov navdušeno opisan čarobni razgled iz zvonika cerkve Matere božje na Gori.

Kdor se tedaj za ta kraj ali za enaka dela zanima, gotovo mu ne bode žal za 60 kr., katere bode dal za knjigo, ako si jo omisli.

J. S—a.

Smešnica 30. Dva moža srečata nekega mlinarja in ga vzameta v sredo. Med pogovorom ga vpraša eden izmed dveh: „Ali si ti goljuf, ali slepar?“ Mlinar odgovori: „Tako natanjko tega ne vem, pa to vem za gotovo, da sem v sredi med obema.“

Razne stvari.

(Odbor za popraviljanje stolne cerkve), v katerem je zastopano mesto, fara in škofija, izdal je oklic, s katerim poprosi prebivalce Lav. škof. za milodare.

(Minister za bogočastje) je imenoval Julija Biberle profesorjem na gimnaziji v Gradcu, Jakoba Hirschlerja pa učiteljem na Mariborski gimnaziji; zadnji je žid.

(Odbor „Slov. pevsk. društva“) ima dne 26. t. m. v Ptujski čitalnici svojo redno sejo s sledečim dnevnim redom: I. Prečitanje zadnjega zapisnika; II. Poročilo društvenega vodstva; III. Dopisi in poročila poverjenikov; IV. Določba vzporeda za letošnji veliki pevski

zbor v Celji; V. Slavnostni odbor; VI. Nasveti. p. n. g. poverjeniki so prošeni naj skrbijo, da se odboru v kratkem naznanijo posebne želje i. t. d. slavnih udov, da se pravočasno lahko kaj določi.

Odbor.

(Skušnje v šoli č. šolskih sester) v Mariboru vršile so se letos dne 20. in 21. t. m. Njih ekscelencija mil. knez in škof bili so skorej ves čas navzoč in so se vseskozi pohvalno izrekli čez delovanje č. sester in učenk. Spretno pa so v resnici č. sestre tako v učenju šolskih reči, kakor tudi v ročnih delih. Le teh je bila lepa razstava, najlepše delo pa je bila velika preproga za oltar njih nove cerkve.

(C. kr. nadsodnija v Gradcu) imenovala je gosp. dra. J. Babnika auskultantom za Kranjsko, za Štajersko pa g. J. Preskarja.

(Dopis od Pohorja) v zadnji številki „Slov. Gosp.“ je hudo zbodel Vuherskega gosp. G. in njegovega prijatelja. Čoha se, kjer ga ne srbi in bi rad „Gospodarja“ pozobal, ko bi bilo mogoče.

(Živega pokopali) so Turki v Serajevu jednega vojaka, katerega je krč bil hudo prijel. Ko so tega vojaka ravno v jamo spustili, začel je v trugi upiti. Navzoči turški pop pa je prepovedal trugo odpreti in se je tedaj re-vež zadušil. —

(Na Mariborski realki) je razpisana služba učitelja za prirodopis.

(V Ripostu) v Siciliji se je ob narodni veselici pri uživanju sladoleda zastrupilo 200 oseb. —

(Obesil) se je včeraj v Mariboru J. Metzinger, žganje mu je bila najljubša pijača.

(Spremembe v Lav. škofiji.) Č. gosp. Pavl Hrovat je prezentiran za kuracijo sv. Jošta.

V najem!

Pri graščini Thurn-Gallensteinski na Dolenskem daje se več reči pod prav ugodnimi pogoji na najmanj 3 leta v najem. Tele so:

1. Malin za žito in za lesnino v najboljem stanju in še v delovanju, z njim se dobi po volji tudi njiv in travnikov.

2. Po polnem arondirano zemljišče s hišo in, velicimi poslopji, 13 oralov 1077□ sežnje v njiv, 13 oralov 1121□ sežnje v travnikov, 1 oral 1178□ sežnje v pašnika in naposled 10 oralov 1121□ sežnje v lesa za steljo. To zemljišče se utegne tudi prodati. Lega in tla so izvrstna za hmeljarijo.

3. Več njiv in travnikov ali posamez ali pa v večjih kosih, k tem se dobé lahko tudi stanovališča.

Več pové oskrbniški urad Thurn-Gallensteinske graščine pri sv. Križu na Dolenskem — ustmeno ali pismeno. 1-3

Loterijne številke:

V Trstu 18. julija 1885: 84, 29, 10, 34, 39
V Linci " " 28, 45, 59, 78, 83
Prihodnje srečkanje 25. julija 1885.

Ponudba.

1—3

Lepo posestvo $\frac{1}{2}$ ure od Ljubljane daje se septembra t. l. prav vgodno v najem za več let. Oskrbljeno je z lepim in pripravnim poslopjem, hleva za 30 govedi, kozolec s 26 oken i. t. d., in leži prav poleg ceste, z velikimi in lepimi vrti; vgodno je vsled tega tudi za vsaki obrt.

Njiv je 32, travnikov 29 in gozda 17 oralov. Iz prijaznosti vredništvo lista pové več.

Oklic

prostovoljne dražbe premičnega blaga.

C. kr. okrajno sodišče v Slovenski Bistrici naznanja, da je prostovoljna dražba mladoletnim Kašpar Smole-tovim dedičem lastnega vina okoli 25 polovnjakov dovoljena in se bode dne

30. julija 1885

in sicer dopoldne ob 10. uri v Poličanah, popoldne ob 3. uri pa pri vinogradu v Gaberniku vršila.

Kupci se k tej dražbi vabijo s pristavkom, da se bo vino le za ali čez cenitveno vrednost in za gotov denar prodavalo.

C. k. okrajno sodišče v Slovenski Bistrici, dne 30. junija 1885.

C. k. okrajni sodnik:
Sorko, m/p.

2—2

Razglas.

C. kr. okrajno sodišče v Slovenj.-Gradcu naznanja, da je razprodajo premakljivega blaga umrlega gospoda nadžupnika in dekana Urbana Dietricha v sv. Martinu pri Slovenj.-Gradcu dovolilo in da se bo omenjeno blago, obstoječe iz prelepe živine (10 volov, 8 krav in še mladine), 5 konjev z vozi vred, živinske hrane, žita, hišnih in gospodarskih priprav razprodajati začelo

dne 27. t. m. ob 9. uri zjutraj

v sv. Martinu pri Slovenj.-Gradcu.

Prva pride na vrsto živina in živinska hrana.

Kupnina se bo morala v gotovini šteti, kupljene reči se bodo morale kar odpraviti.

C. kr. okrajno sodišče v Slov. Gradcu
11. julija 1885. 2-3

Za darila mladini

o raznih prilikah, pa tudi odraščeni, posebno priporočamo naslednje spise, katerim je spisovatelj č. g. Ant. Kržič in se zdaj pri nas dobiva:

Izgledi bogoljubnih otrok

iz vseh časov krščanstva.

- I. del, drugi natis 1882 str. VI, 151.
- II. " " " 1885 str. V, 160.
- III. " prvi " 1883 str. IV, 172.

Vsaki zvezek stane lično v platno vezan 60 kr., po pošti 65 kr.

To delo je že po „Zg. Danici“ dovolj znano. Ko se je tudi v posebnih zvezkih izdalo, je bilo z veseljem sprejeto, po raznih časnikih vgodno ocenjeno in jako priporočano. — Posebne prednosti tem zvezkom so: 1. Zanimljiva in raznovrstna tvarina iz raznih stanov in časov. O njej piše pisatelj v uvodu I. zvezka: „Menim, da prav sodim, če pravim, da med drugim so zlasti lepe zgodbe in zgledi tisto oralo, katero najgloblje seže v rahlo zemljico mladostnega srca in ob enem zaseje v njem seme, ki ne more ostati brez dobrega sadu. In sicer pred vsem take zgodbe, pri katerih mu ni treba mlademu čitatelju še vpraševati, so li resnične ali ne?“ Tvarina je tako razdeljena, da se v prvem zvezku opisujejo zgledi iz sedanjega veka; drugi zvezek sega že bolj v oddaljene čase, slednji pa se čedalje bolj bliža začetku krščanstva. — Pridjalo bi se še lahko mnogo, kakor pravi pisatelj v uvodu III. knjige, a knjiga bi se morala podražiti in marsikaj bi se moralo ponavljati. — Zdaj pa je zlasti poskrbljeno za različenost in mikavne prizore. 2. Lahko umevna pisava. — „Cvetje iz vrtov sv. Franciška“, ki se samo odlikuje po lepi slovenščini, piše (I. l. 9. zv.): „Mi vsem našim bralcem, zlasti starišem, katehetom in učiteljem ki imajo mladim za dobro tečno berilo skrbeti, toplo priporočamo te lepe knjižice. Našli bodo v nji tisto pristrčno, detečje ljubeznjivo pisavo...“ Posebno rabno dela knjigo to, da je vsak večji popis razdeljen v več oddelkov s primernimi napisi, uvodi itd. 3. Namen, v resnici koristiti mladini, ki to lahko razvidi, kako so mladi svetniki in svetnice se morali vojskovati in premagovati, da so to postali, kar so. Zato tudi prof. A. Zu-pančič v „Pastirstvu“ (I. del, str. 230) posebej priporoča gg. katehetom te knjige. 4. V primeri z družinami enakimi knjižicami jako nizka cena! Zeleti je toraj, da se to koristno delo še pridniše razširja med Slovenci nego do zdaj.

V posebnih sešitkih se tudi dobi:

Sv. Germana, izgled krščanske potrpežljivosti.

Cena 5 kr.

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta.

Cena 5 kr.

Jan. Leon v Mariboru.

Mlini za jabelka in grozdje, moštne pa sadne stiskavnice

Razširjene so v velikih tisočih po vseh deželah sveta. Najnovejša in priznana najizvrstniša sestava v trdnem delu.

Vse velikosti od 90 lit. do 1600 vzprejemka. Cene so najnižje in po želji franco na železniško ali ladijsko postajo. Nariski in napisi, kjer so naše stiskavnice v rabi, pošljemo franco in zastoj. Zanesljivi agentje se vzprejmó. Naj se piše

PH. MAYFARTH & Co.

Frankfurt a. M. in Beč, II. Taborstrasse, 76.

Livarna za železo in strojarna kmetovalskih in vinskih strojev, (3-7)

Orglje na prodaj

ново izdelane, s tremi spremembami, ki so najbolj pripravne za kako podružniško cerkev. Več se izve pri

Jos. Marchisetti,

1-2 organistu v Brežicah (Rann.)

1-3

Ponudba.

Popolnoma urejena obrtnija **medicārstva in voščenega svečarstva** s pravico žganje točiti se v nekem večjem mestu na spodnjem Štajerskem takoj v najem da.

Pojasnila daje dr. Langer v Celji.

Naznanilo in priporočba.

Podpisana naznanjava slavnemu p. občinstvu uljudno, da sva s početkom meseca julija 1885 začela in odprla v svoji lastni hiši (poprej g. Ripšlnovej) v Celju šte. 39, na oglu poštni in graške ulice

svojo štacuno in trgovino

z različnim suknenim, platnenim in tkanim blagom, pertenino in vsake vrste drobnarijo pod firmo

Vanič & Jerman.

Dolgoletne v najboljših trgovskih hišah nabirane izkušnje in vednosti, potrebni denarni pripomočki, dobre z najveljavnejšimi fabrikanti naju priporočajo in opravičujejo, da prosiva slavno p. t. občinstvo za naklonjenost, zaupanje in obilno obiskovanje najne trgovine.

Trudila se bodeva, kolikor je v njihovih močeh, da hitro in dobro ter pošteno in po ceni ustreževa željam vseh častitih kupovalcev.

Zagotavlja ob enem, da imava na prodaj čisto novo in izbrano robo po prav nizki ceni in smeva trditi, da nikdo ne bo nezadovoljen šel iz najne štacune. Prosiva zatoraj uljudno za prav obilno obiskovanje.

V Celji dne 8. julija 1885.

2-3

Vanič & Jerman.

Kdo ima ključarsko ali kovaško orodje na prodaj? Kaj ima in po kaki ceni, naznani naj

Franco Koser-ju,

2-2 gostilničarju v Juršincih pri Ptuj.

Izvrstna tropinska žganica

Hktl. po gld. 18.—20.—

Izvrstna slivovka

Hktl. po gld. 24.—

Izvrstna drožena žganica

Hktl. po gld. 24.—40.—

se dobiva v žganjariji

2-10

Rajmunda Wieser-ja

v Hočah pri Mariboru.

Posojilnica v Celji

naznanja:

1. Hranilne vloge se brez izjeme sprejemajo in izplačujejo samo vsaki **torek**, ravno tako **posojila**.
2. Obresti od posojil se tudi vsaki **petek** sprejemajo.
3. Posojila se pa dajajo **samo zadružnikom**, t. j. udom posojilnice.

Opazka: Hranilne vloge se obrestujejo s 5 %, posojila se dajejo po 6 %.

2-3